

19. Супер Путин. Комикс. Пример вирусного маркетинга в политике. Десятки тысяч человек в сутки смотрят на Суперпутина человека как все! – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: www.litemoney.blogspot.com.
20. Шилина М. Медиаресурсы Web 2.0 в современных СМК / М. Шилина // Мультимедийная журналистика Евразии – 2007 : интегрированные маркетинговые технологии Востока и Запада : Материалы научно-практической конференции. – Казань : Изд-во Казанск. гос-го ун-та, 2007. – С. 211-215.
21. Brown R. Public Relations and the Social Web: How to Use Social Media and Web 2.0 in Communications. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа : www.prandtheweb.com.
22. Gillon P. New Media, New Influencers and Implications for Public Relation. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа : www.snrcr.org.
23. White J. How to Understand and Manage Public Relations. / J. White. – London : Business Books. – 1991. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: www.aabri.com.

УДК 37.02:811:004.73

ФОРМУВАННЯ В СТУДЕНТІВ СТРАТЕГІЇ ОПРАЦЮВАННЯ ІНШОМОВНИХ АВТЕНТИЧНИХ ТЕКСТІВ У МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ: ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ АСПЕКТ

Тетяна Заболотна, Світлана Танана
(*Переяслав-Хмельницький, Україна*)

У статті розглянуто етапи та шляхи формування в студентів стратегії опрацювання іношомовних автентичних текстів у мережі Інтернет. Особливу увагу звернено на читання автентичних текстів у процесі зазначеної стратегії та отримання потрібної інформації.

Ключові слова: іношомовні автентичні тексти, Інтернет-технології, Інтернет-програми, читання, етапи формування, інформація.

В статье рассматриваются этапы формирования у студентов стратегии изучения иностранных автентичных текстов в сети Интернет. Особенное внимание уделено чтению автентичных текстов в процессе указанной стратегии и получению нужной информации.

Ключевые слова: иностранные автентичные тексты, Интернет-технологии, Интернет-программы, чтение, этапы формирования, информация.

The article deals with stages and ways of developing in students the strategy of studying Internet-based authentic texts. Special attention is paid to reading of authentic texts in the process of this strategy and receiving of necessary information.

Key words: foreign language authentic texts, Internet-technologies, Internet-programs, reading, stages of developing, information.

Постановка проблеми. Останнім часом спостерігається підвищення інтересу науковців та викладачів-практиків до використання Інтернет-технологій у навчанні іноземних мов. Причинами, що стимулюють проведення досліджень у цьому напрямі, є, з одного боку, сучасні вимоги до спеціалістів, які потребують умінь знаходити професійно важливу інформацію у мережі Інтернет та

працювати з нею [2], а з іншого – недостатність розробки проблеми у теорії та практиці навчання, про що свідчить аналіз результатів досліджень останніх років [5; 7; 8].

Актуальність дослідження. Застосування комп'ютерних навчальних програм сприяє індивідуалізації та інтенсифікації навчання, підвищенню пізнавальної активності, мотивації та розширенню світогляду, створенню найбільш зручних та сприятливих умов для самостійної роботи. Оскільки робота з інформацією у мережі Інтернет передбачає насамперед читання розміщених у ній текстів, головним чином автентичних, то одним з найбільш перспективних завдань сучасної освіти та методики навчання іноземних мов є оптимізація підготовки майбутнього спеціаліста до опрацювання оригінального іншомовного тексту. На сьогодні безсумнівною є практична цінність роботи з автентичною текстовою інформацією для розвитку вмінь читання як мети навчання та засобу набуття інформації для виконання комунікативних (ділові/ рольові ігри) чи проектних завдань [4; 7; 8; 9; 10].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Багато дослідників, які розглядали проблему інформатизації навчання Бовтенко М.А., Босенко М.В., Бондар О.Є., Зінченко В.І., Маслова О.О., Машбиць Є.І., Полат Є.С., Морська Л.І. відзначають, що застосування інформаційних технологій у навчанні виступає як потужний психологічний, виховний, методичний та дидактичний стимул підвищення якості навчального процесу в вищих навчальних закладах. Були досліджені й проблемні зони використання Інтернет-технологій у методиці навчання іноземних мов [3; 4; 5; 9]. Однак формування у студентів стратегії опрацювання іншомовних автентичних текстів мережі Інтернет спеціальним об'єктом дослідження не було.

Метою нашої роботи є виявлення шляхів та етапів формування такої стратегії у студентів як необхідної складової процесу навчання іноземних мов, їх обґрунтування з позицій методичної психолого-педагогічної доцільності та визначення способів їх практичного запровадження.

Виклад основного матеріалу. Дослідна робота виконувалася за такими етапами: здійснювався аналіз цілей і сутності роботи з іншомовними автентичними текстами, поданими і а веб-сторінках, впливу специфіки такої роботи на психічні характеристики користувача, виявлялися спеціальні вміння, необхідні для їх оптимального використання, досліджувалися режими роботи з автентичними текстами, стратегії їх читання і допоміжні можливості комп'ютерних засобів навчання іноземних мов для формування зазначеної стратегії.

Отримані результати дозволили визначити шляхи формування стратегічних навичок студентів з опрацювання іншомовних автентичних текстів у мережі Інтернет, а також низку умінь і психологічних якостей, які є наслідком і стимулом цього процесу.

Визначаючи цілі та сутність роботи з іншомовним автентичним текстом ми виходили з того, що ці характеристики взаємопов'язані, адже вона мотивована пошуком фахової інформації [6, с. 53; 8, с. 118], тобто є професійно та особистісно орієнтованою діяльністю. У методичній літературі виділено значні переваги Інтернету для такого пошуку: так, Інтернет-програми містять посилання на актуальні веб-сторінки до тематичних розділів, що вивчаються [4], мультимедійні програми (у тому числі Інтернет-програми) дозволяють

моделювати мовну ситуацію, через мережу Інтернет можна компенсувати брак автентичних текстів для навчання читанню [9], причому ці тексти постійно оновлюються, через що містять актуальну інформацію, а їх мова є сучасною [8]. Зазначимо, що інтенсивне ознайомлення з такою інформацією в умовах вивчення іноземної мови дозволяє не тільки опанувати професійними знаннями, а й відтворити мовне середовище, якого бракує студенту. Отже, через опрацювання текстів у мережі Інтернет створюється «автентичність контексту» [10], у якому цілком природно удосконалюється мовна, мовленнєва та міжкультурна компетенція користувача, що є передумовою порозуміння представників різних культур, у тому числі у сфері професійного спілкування.

При розробці стратегії ми керувалися тим, що опрацювання іншомовних текстів передбачає на-самперед вмотивоване читання [8, с. 108], а саме читання виступає одночасно як мета і засіб навчання іноземної мови. Його ефективність залежить великою мірою від самостійної роботи студентів, її систематичності і правильної організації, а також ступеня розвиненості у студентів необхідних умінь. Чітко визначений мотив пошуку певної інформації дозволить студенту послідовно переходити з етапу на етап роботи, не загубитись у нескінченному ланцюгу гіперпосилань – виділених частин тексту, які дозволяють користувачу перейти до іншого файлу чи HTML-сторінки, що містить детальну інформацію з цього питання. Особливого значення на результативність роботи у мережі Інтернет мають психічні характеристики користувача (швидкість реакцій, концентрація уваги, пам'ять), які правильно використовуються і розвиваються за наявності у студента стратегії пошуку.

Вивчення специфіки опрацювання іншомовної текстової інформації у мережі Інтернет дозволяє стверджувати, що така робота є самостійною діяльністю студента, яка може ускладнюватися мовними та психологічними труднощами, а її ефективність визначається наявністю у студента стратегічних навичок її організації. Взаємодія користувача з комп'ютером може привести до непомірних витрат зусиль і часу, що, в свою чергу, послаблює його пізнавальні мотиви. Саме невдачею у самостійному пошуку і опрацюванні іншомовного автентичного тексту, на наш погляд, можна пояснити існуючу думку про неспроможність студентів пережити момент «відкриття» знань [3], отримуючи інформацію через Інтернет, її механічне сприйняття. Ми вважаємо, що роль викладача у цьому процесі є вкрай важливою, але прихованою: він може виступати тільки як порадник, допомагаючи сформувати пізнавальну стратегію студента. Зрозуміло, від викладача вимагається володіти такою стратегією, а також вирішити проблему організації спільного навчального процесу [4] і знайти оптимальний шлях застосування у ньому комп'ютера [5], організувати контроль за діяльністю студентів та надавати своєчасну підтримку.

З позицій нашого дослідження є цікавою думка Raul M. Magadan [11] про необхідність навчання студентів використання віртуального середовища (*virtual environment*) та ознайомлення їх з навчальними стратегіями, які у подальшому забезпечують їх автономію. Автор наголошує на формуванні рефлексивних якостей студентів (*reflexive learner*), через усвідомлення ними своїх потреб і шляхів їх задоволення та розвитку в них умінь самонавчання.

Існує два головних шляхи організації пошуку студентами інформації в Інтернеті: викладач може запропонувати декілька електронних адрес [7, с. 112] і запропонувати їх опрацювати, або навчити їх користуватися інструментами

пошуку (*search engines*) [8, с. 120]. Перший є корисним за умов обмеженості у часі, останній, безумовно, дозволить сформувати стратегію самостійної роботи і є першим кроком до автономії студента. Для самостійного опрацювання можна запропонувати програми-енциклопедії [5], дати їх адреси [13].

Ми погоджуємося з О.Є. Бондар [1] у тому, що на початковому етапі доцільно приділити увагу роботі зі словником, що може бути корисним і для подальшої роботи з текстом. Для подолання лексичних труднощів слід навчити студентів користуватися доступними через Інтернет, завантаженими у комп'ютер чи наявними на CD-ROM [14; 15] моно- та білінгвальними словниками. Крім того, якщо студент набирає (а не копіює) незнайомі слова у словнику, це доволі сприяє формуванню орфографічних навичок.

Із режимів роботи з автентичними текстами, зазначеними О.Л.Огурцовою [7, с. 112] – *on-line* (у мережі Інтернет), *off-line* (на сайті кафедри) та роздрукованими вилученими з Інтернету текстами – перший має найбільші можливості формування стратегії роботи в Інтернеті у навчальній аудиторії.

Наступним кроком є навчання студентів оволодіння стратегіями читання автентичних текстів. Серед наявних виділяють дві – «знизу-вверх» та «зверху-вниз» [8, с. 114–115; 12]. Ми вважаємо, що для успішного швидкого читання автентичних автономних текстів у мережі Інтернет більш придатною є виділена Террі Філіпс [12] стратегія читання «зверху вниз» (*top-down processing*), яка, на відміну від протилежної (*bottom-up processing*), дозволяє виявляти потрібні тексти осмислено, керуючись першими ознаками тексту – назва тощо (*schemata*) та наявними знаннями з проблеми (*real-world knowledge*), які дозволяють висунути гіпотезу про зміст тексту (*hypothesis*) і у подальшому перевірити її при читанні (*hypothesis*) і у подальшому перевірити її при читанні [12].

Актуальним на цьому етапі є виконання вправ на формування антиципації та пошук одиниць смислової інформації тексту з метою встановлення його основного змісту [6; 8]. Для відпрацювання прийомів прогнозування на рівні тексту пропонується прочитати заголовки та здогадатися, про що йтиме мова у тексті; прочитати перший абзац та сказати, про що може бути цей текст; прочитати другий абзац та намагатися передбачити подальший розвиток подій або зміст тексту. Формування умінь пошуку смислової інформації тексту у традиційній системі навчання здійснюється через систему передтекстових вправ: 1) знайти речення з вказівкою на певний персонаж; 2) причину певної дії або у яких вживаються задані граматичні конструкції та лексичні одиниці [6, с. 67]. Маючи метою формування стратегії опрацювання іншомовних автентичних текстів у мережі Інтернет, а не навчання читанню, але прагнучи навчити студентів «розумінню та подальшому використанню текстів» [8, с. 117], зазначимо, що ці дії виконуються не як самоціль, а спрямовані на розвиток умінь студентів швидко визначати важливість текстової інформації та її придатність для виконання комунікативного (післятекстового) завдання.

Отже етапами формування стратегічних навичок студентів з опрацювання іншомовних автентичних текстів у мережі Інтернет є: визначення мотиву діяльності, орієнтування на пошук конкретної інформації; розвиток умінь його здійснювати, відбирати серед багатьох автентичних текстів потрібні, вміти їх опрацювати, виділяючи основний зміст та долаючи лексичні труднощі. Шляхами їх формування є організація самостійної роботи, оволодіння інструментами та стратегічними навичками пошуку, розуміння та вилучення

потрібної інформації. У процесі такої роботи удосконалюється і мовна компетенція, уміння пошукового та аналітичного читання, формується знання реалій сучасного професійного світу, поповнюється лексичний запас студентів, що у цілому сприяє розвитку комунікативної компетенції майбутнього спеціаліста. Виділяємо низку мовленнєвих умінь і психологічних якостей студентів, розвиток яких відбувається в цьому процесі підсвідомо, але які одночасно є стимулами для подальшої успішної роботи студентів з самостійного опрацювання іншомовних автентичних текстів у мережі Інтернет. По-перше, така розумова робота розвиває почуття автономії, навички самоорганізації, пам'ять та увагу, формує працелюбність і наполегливість, інтерес до вивчення іноземної мови. У процесі роботи зростає внутрішня мотивація (професійна та особиста). Активне залучення до процесу пізнання світу країни, мова якої вивчається, через опрацювання автентичного тексту дозволяє студенту активно користуватися іноземною мовою спочатку як засобом отримання інформації, а потім – як засобом її трансформації та передачі, тобто комунікації. Стратегія пошуку автентичних оновлених текстів через мережу Інтернет та їх опрацювання сприяє розвитку вмінь обробки інформації та удосконаленню навичок користування всесвітньою мережею як джерелом та інструментом пізнання.

Для методики навчання іноземних мов важливим є відтворення через іншомовний автентичний текст мовного середовища, у якому іноземна мова репрезентована у її сучасному стані, довільне формування у студентів умінь орфографії, поповнення лексичного запасу, можливість розвитку мовної здогадки та антиципації, тобто розвиток мовленнєвих умінь.

Висновки. Отже, формування у студентів вищої школи стратегії опрацювання іншомовних автентичних текстів у мережі Інтернет є невід'ємною частиною процесу навчання іноземної мови та професійної підготовки; її результативність вимагає від викладачів включення у навчальний процес спеціальних занять, спрямованих на розвиток стратегічних умінь студентів з пошуку та обробки інтернет-інформації; читання автентичних текстів у процесі формування зазначеної стратегії виконує функцію засобу відбору та отримання інформації, одночасно підвищується компетентність у читанні та комунікативна компетенція студента; для задоволення цих потреб система навчання і робота викладача мають бути відповідним чином перебудовані.

Перспективи подальших розвідок. Потребують подальшої розробки питання визначення кількості аудиторного часу, необхідної для виконання зазначених завдань, формування у студентів навичок фіксації знайденої інформації та її подальшої трансформації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бондар О.С. Використання комп'ютерних технологій для організації самостійної роботи студентів при навчанні іноземній мові / О.С. Бондар // Тези доповідей на міжнар. наук.-практ. конф. «Нові горизонти та перспективи філологічної науки та педагогічної практики. – Дніпропетровськ: Вид-во Дніпропетровського ун-ту, 2004. – С. 20–21.
2. Босенко М.В. Функціональні можливості мультимедійних технологій при вивченні англійської мови / М.В. Босенко // Вісник Луган. нац. пед. ун-ту ім. Т.Шевченка: філолог. науки. – 2005. – № 5. – С. 14–17.
3. Зинченко В.И. Некоторые размышления по вопросу использования Интернета в учебно-педагогических и научных целях / В.И. Зинченко // Матеріали V Міжнар. наук.-практ.

- конф. «Наука і освіта – 2002». Т. 1: Педагогіка, психологія, філологія. – Дніпропетровськ: Наука і освіта, 2002. – С. 26–28.
4. Морська Л.І. Автоматизовані навчальні системи як основний компонент інтеграції педагогічних та інформаційних технологій / Л.І. Морська // Педагогіка вищої та середньої школи: зб. наук. праць. – Кривий Ріг: КДПУ, 2007. – Вип. 19. – С. 372–380.
 5. Маслова О.О. Комп'ютеризація навчання. Її переваги і недоліки / О.О. Маслова, Н.О. Карпова // Актуальні проблеми викладання іноземних мов у вищій школі: зб. наук. праць. – Донецьк: ДонНУ, 2005. – Вип. 7. – С. 71–73.
 6. Ніколаєва С.Ю. Сучасні технології навчання іншомовного спілкування / С.Ю. Ніколаєва, А.Гринюк, Т.І. Олійник, О.Б. Метьюлкіна, Н.К. Постнікова, К.І. Оніщенко, Л.П. Щербак. – К.: Ленвіт, 1997. – Вип. 1 (3). – 96 с.
 7. Огурцова О.Л. Методика використання Інтернет-технологій для цільового вилучення вербально-графічної інформації англійською мовою студентами економічних спеціальностей з метою використання у діловій сфері / О.Л. Огурцова // Навчання ділової англійської мови у Східній Європі: для чого та як: Міжнар. наук. конференція. – Дніпропетровськ: Вид-во ДУЕП, 2004. – С. 110–113.
 8. Тарнопольський О.Б. Методика навчання іншомовної мовленнєвої діяльності у вищому мовному закладі освіти: [навч. посібник] / О.Б. Тарнопольський. – Дніпропетровськ: Вид-во ДУЕП, 2005. – 248 с.
 9. Хоменко Ф.В. Використання комп'ютерної техніки в процесі навчання іноземним мовам / Ф.В. Хоменко // Матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. «Динаміка наукових досліджень 2004». – Дніпропетровськ: Наука і освіта, 2004. – Т. 17: Методика викладання мови та літератури. – С. 63–64.
 10. Чуфарличева А.Ю. Взаимосвязь традиционных и игровых форм обучения в современных информационных технологиях / А.Ю. Чуфарличева // Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету: педагогічні науки: зб. наук. праць. – Ізмаїл, 2004. – Вип. 17. – С. 139–143.
 11. Magadan R.M. Business vs. Technology: Virtual Environments for Language Learning / / Навчання ділової англійської мови у Східній Європі: для чого та як: Міжнар. наук. конференція. – Дніпропетровськ: Вид-во ДУЕП, 2004. – С. 8–10.

УДК 007 : 304 : 001: 316.774

УКРАЇНСЬКА ПРОТОРЕКЛАМА: СУТНІСТЬ, ВИТОКИ, ФУНКЦІЇ

Валентина Мороз
(Запоріжжя, Україна)

Статтю присвячено історії вивчення реклами, джерел рекламної комунікації, розгляду етапів її становлення і розвитку, теоретичного обґрунтування поняття протореклама, аналізу її певних функцій і знакових форм як засобів комунікації. Звернено увагу на функціональні особливості української культової протореклами.

Ключові слова: культова протореклама, рекламні комунікації, знакові форми.

Статья посвящена истории изучения рекламы, источников рекламной коммуникации, рассмотрению этапов ее становления и развития,